

מסורת הש"ס

א) לקמן זה: (בבביות לג. כרימות י. א) לקמן לג. א) מיר מה. קופה כ: (מספחה נלסס פי"א ה"ז ע"ש; ד) (נחמים ק"ח. ה) (נס; ו) (נמנדר ט; ו) (נמנדר ה; ה) (לקמן טד. ט) (נרש נשא; ו) (נדרים כנ; ט) (נשי מוס' שבעות ז. ד"ה מראות ננעס ט' וחס המרה בו ט' ה"א חר כ"י קולת ז"ט.)

תורה אור השלם

1. כל ימי אשר הגיע בו יקמא טמא הוא כרד ישב מרחץ ויטהר ויטהר מושבו. ויקרא יג טו ויקרא משה את עצמות יוסף עמו כי מוס' שבעות ז. ד"ה מראות ננעס ט' וחס המרה בו ט' ה"א חר כ"י קולת ז"ט.)
2. ויקרא משה את עצמות יוסף עמו כי מוס' שבעות ז. ד"ה מראות ננעס ט' וחס המרה בו ט' ה"א חר כ"י קולת ז"ט.)
3. מוקד עד נקבה תשלחו אל מרחץ למחנה תשלחו ולא יקמא את מקומו אשר טמא שבו תחבט: במדבר ה ג
4. צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לקפוש: במדבר ה ב

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הכתוב נתקו לעשה. אלא ה"פ הכתוב נתקו לעשה בו. ע"י מולק פ' ע"ב תוס' ד"ה הגה (למח' ז.)

הגהות הגר"א

[א] נמי יאמר טמא מת ולא יאמר זב וכו' כ"ל: ו

מוסף תוספות

- א. לגמרי לומר שאין לוקין עליו. תוס' שאלך.
- ב. דאנן תתם אכל דאיצטרך לגופיה אכל.
- ג. ברדמי ליה מוקמינן ליה. ט"ז. ה"ג.
- ד. לוקמן. ט"ז. ה"ג. ויתרא. ט"ז.

רבינו חננאל

ואת אביו ואתקף אהא דרש לקיש ואהר לירשא דר' יוחנן והכי קאמר, לעולם מקרא קמא וכתוב החמנה איש איש כי היה טמא ולישתוק לנפש דכתב החמנה למה לי. וכו' תמא טמא נפש הוא נדרחה לפסח שני אבל שאר טמאים לא. והתנאי יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש ומי שהיה בדרך החוקה, ובין ומצורעין ובעולי נדות מנין, ת"ל איש איש וימארו וכל טמאין עושין דכתב שני השתא לנפש דכתב החמנה למה לי. אלא הכי קאמר החמנה איש נדרחה לפסח שני ואין צורך נדחין לפסח שני אלא עבדי טומאה. וצבור דכתיב בטומאה בטומאת נפש אבל בשאר טומאות לא. אמר רב חסדא מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו פטור ממלקות שנאמר בדר' לעשה וכתב בו בדר' ישא מחוץ למחנה מושבו נתקו לעשה לומר שאינו לוקה. ומתבאר ע"ה מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו בארבעים, וכן זבבים וטמאים

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

עין משפט
נר מצוה

א (מ"י פ"ז מהל' קרנן פסח ה"א א ופ"ד מהל' ביאת מקדש ה"ל ע"ן: ח ב מ"י פ"ג מהלכות ביאת מקדש ה"ל ח טג א ע"ן קדש וזולתו ד: ד ג מ"י ע"ג הלכה ד (פ"ו) מהלכות בית הבחירה ה"ל ט"ו: ד מ"י פ"ג מהל' ביאת מקדש הלכה ז:

מוסף רש"י

פסח הבא בטומאה. שנתמלו רוב צבור נמת ועשו פסח צנומה (בבביות לג.) לא יאכלו ממנו ובים חובות נדות ויולדות. אע"ג דלכלי ליה טמאי ממים (ט"ז) דכי ישתרף טמאה צבור לנבי טומאת ממי אשתרף, דכתיב איש כי יהיה טמא נפש וגו' ועלה דרשין לנפש דמה לפסח שני ואין צבור נדחין אלא עושין צנומה (בבביות י.) אכל נמי זב וכו' ח"ך צבור נדחין (לקמן צה.) למחנה ליה. והוא נמנדר ממים הלויים סביב למשק, צבית עולמים הר צבית (ובחיים ה.) עמו במחיצתו. וצמנדי נמי היו ג' ממות, לפנים מן הקלעים ממה שמינה, והוא יתו סביב למשק העדות (במדבר א) זה ממה ליה, והדגלים ג' פרישאות לו ממה שראל, ומשה היה לו וקלמ עמו (טוטה ב.) מחיצות. שני ממות שפמם, אחת לכל זב וחמת לכל טמא נפש (ובחיים ק"ד.)

רבינו חננאל (המשך)

מותר להכניסו במחנה ליה, שנאמר וקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחיצתו, קתני מיהא מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו בארבעים והיכי פטר ליה רוב חסדא. וישני ונתיב היה רוב חסדא דאמר כ"י שמעון. דתניא בדר' ישב מחוץ למחנה לבדו ישב שלא יהו טמאין אחרים וישבין עמו. יכול יהו זבין וטמאי ממים משתלחין מן המחנה אחת ת"ל ולא יטמאו את מחניהם ליתן מחנה לזה ומחנה לזה דברי ר' יהודה. ר"ש אומר אינו צריך הרי הוא אומר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, אמר טמא נפש ואל יאמר זב ואינו אומר טמא מת משתלח בו לא כל שכן מה ת"ל זב ליתן לו מחנה שניה, יאמר זב ואל יאמר מצורע ואינו אומר זב משתלח מצורע לא כל שכן מה ת"ל מצורע ליתן לו מחנה שלישי כשהוא אומר בדר' ישב הכתוב נתקו לעשה מאי חומריה דזב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חמור שכן טמאין שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

הכתוב נתקו לעשה. פי' בקו' דכתיב כל ימי אשר הגיע בו משמע דיתקו לאו הוא כל ימיו צדד ישב שאם עבר ונכנס יחזור ויאל ואין צו עונש אחר כמו לא יוכל לשלחה כל ימיו וקשה לר"י דאם כן ה"ל ליתמי רישיה דקרא צספרים ועוד הקשה ריב"ז דלא דמי דלא יוכל לשלחה כל ימיו משמע דליכא לאו אלא כשמשלחה כל ימיו הכא לא משמע מקרא הכי ואורי"י דהאי נתקו לעשה לא הו' כשאר לאו היתקו לעשה כשעשה כתוב אחר הללו צסמוך משמע שלתקן הללו צא כמו לא מותירו ממנו והגומר וגו' (שמות יג) וכמו לא תקח האם על הבנים שלח תשלח (דברים טג) אלא ה"פ הכתוב נתקו לעשה דכיון דכל הטמאים היו בכלל ולא יטמאו את מחניהם ופרט צנומורע צפני עלמו עשה אהא להוליו מכלל האחרים לנתקו מן הללו א וליתנו בעשה אכל היכא שאינו כתוב הללו אלא על דבר אחד לא מנתקין את הללו בעשה אלא הו' צללו ועשה וקשה דבעל קרי נמי לא לילקי אס נכנס לפנים ממחיצתו שהכתוב נתקו לעשה דכתיב ויאל אל מחוץ למחנה וי"ל דהלא צדד קרא אריכה מרי עשה צדד ישב מחוץ למחנה מושבו והאי ניתקו עשה נראה ה' דלא מהני אלא צמחנה שלישיה דלא גרע מוזב הוילי ואיכא לאוקמי ניתקו למחנה שלישי. א צמחנה שכינה חייב כרת דלא גרע ממחוסר כפורים וכן משמע צ"ל כל הפסולים (ובחיים ד"ג: ד) לקלמרי ופי' ביאה צמקת שמה ציאה היכי מעילי דיה צבחות אפי' ואליו עשה שיש צו כרת הוא ח"ל ומטוק הוילי והותר לזרעמו הותר לקריו ואיכא למידחי דהאי כרזי יהודה דלא חשיב ליה לקמן ניתקו לעשה:

זבין ובעולי נדות שנכנסו בו. ריב"ז לא גרס ובעולי נדות צהדי זבין דהא אמרינן לקמן צועל נדה כעומת מת למחנות ובתוספתא ליתיה: **מאי חומרא דזב שכן טומאה יוצאה מגופו.** ה"ה דהוה מני למימר ט מן טמא משכב מושב וכלי חרס צהיטט כלקמן אלא נישא ליה למיינקט חומריה דלא מני למימר להו צסמוך גבי חומר צזב צמנמורע: כ

[א] יאמר טמאי מת ואל יאמר טמאי זב ואינו אומר טמאי ממים משתלחין זבין לא כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצורע ואינו אומר זבין משתלחין מצורעין לא כל שכן למה נאמר מצורע ליתן לו מחנה שלישיה כשהוא אומר בדר' ישב הכתוב נתקו לעשה מאי חומריה דזב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חמור שכן טמאין שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

הוא אומר אינו צריך הרי הוא אומר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, אמר טמא נפש ואל יאמר זב ואינו אומר טמא מת משתלח בו לא כל שכן מה ת"ל זב ליתן לו מחנה שניה, יאמר זב ואל יאמר מצורע ואינו אומר זב משתלח מצורע לא כל שכן מה ת"ל מצורע ליתן לו מחנה שלישי כשהוא אומר בדר' ישב הכתוב נתקו לעשה מאי חומריה דזב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חמור שכן טמאין שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

אלמא יש לך עשה שזבין ומצורעין משתלחין. מן העורה וטמאי ממים נכנסים לתוכה: **צנומה.** כשרוב ציבור טמאין צמת עושין פסח צנומה חזין ומצורעין צבהן נדחין: מצורע חמור מוזב. לקמן (ע"ז) מפרש חומריה: **ואיזה זה בו.** צמחיה: לא יאכלו ממנו. דכי דייקין איש נדחה ואין ציבור נדחין צנומא נפש הוא דדייקין גבי איש כי יהיה טמא לא כתיב אלא לנפש וצדיקה דייקין איש ולא ציבור אלמא מהתם ליקף דאי מושלחו (כר"ל ז נמי ליתמרי: אלא לעולם מקרא קמא. וכדייקין איש נדחה ואין ציבור נדחין ודקשיא לך אימא ציבור כלל לא א"כ דדיוקא דממעטינן ציבור מהאי דינא לחומרה ממעטינן למאי הילכתא כתב לנפש למעוטי זבין ומצורעין לכתוב טומאה סתם דמשמע דכלל טומאות יחד נדחה לשני וציבור לית להו תקנתא דע"כ לנפש למעוטי זבין ומצורעין אהא ולאחמורי עליהו ואי לגבי ציבור לא מחמירו עליהו ולמימר דצנומאת מת הוא דלזין ציבור נדחין אלא עושין פסחיהן צנומאה אכל צנומאת ויזה וזרעת אפילו ציבור נמי נדחין לגבי מאן מחמיר עליהו וכו"ט לגבי יחד מחמיר עליהו וק"מ נגבי נפש הוא דלית איהו משלומין לשני אכל זב ומצורע אפי' נטהר צבני לית ליה תקנתא צמלומין והמניח יכול לא יהו חייבין לפסח איש. כי יהיה טמא משמע כל טומאה מדלל כתיב לנפש צרישא ח"כ איש כי יגע צמת ש"מ למידרשי' צלצפיה נפשיה הוא לנפש למה לי אלא ע"כ מיעוטה דציבור לאקולי אהא ולמימרה דלזין נדחין אלא עושין צנומאה ומש"ה כתיב לנפש למימר דצנומאת מת הוא דלקיל עליהו אכל ויזה וזרעת לא: לפנים ממחיצתו. מחומת כל ערי ישראל כדלמך לקמן מצורע משתלח חוץ למחנה ישראל: **פטור.** ממלקות דלא יטמאו את מחניהם: **נתקו לעשה.** ואע"ג דלאו צמר לאו כתיב ע"כ לנתוקי לאוי אהא דקיי"ל לאו שניתק לעשה אין לוקין עליו דאי לאטעוניה עשה ולי"מ ה' כתב ציה עשה אחרתא וישלחו מן המחנה אכל זבין וטמאי ממים לית נתקו לעשה ואע"ג דעשה אפי' כתיב כל חד וחד למחניה מדרש צספרים) ועוד דהאי כתיב כל ימי אשר הגיע צו וגו' משמע כל ימיו צדד ישב קאי דאם עבר ונכנס יחזור ויאל ואין צו עונש אחר כדררשין כל ימיו (לאונס את הנערה צמס' מכות דף טו.) כל ימיו צעמוד והחור קאי ומנתקנה ליה לללו: ז

מחיצתו הר הצית דלסור ליכנס צמחנה אף ומחנה ישראל דהיינו כל העיר: **מחנה לוי.** כל הר הצית חוץ לחומת העורה: **עמו.** ומשה לוי היה: **תנאי הוה.** דאיכא תנא דלא מיימי ליה קרא לעשה אלא ליתן לו מחנה שלישיה: **שלא יהו טמאין אחרים יושב לבדו.** ה"ה יושב יהו זבין וטמאי ממים משתלחין למחנה אחת תלמוד לומר (לא יטמאו את מחניהם) ר"ש אומר אינו צריך הרי הוא אומר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש

שרץ שבהא לו הטומאה מבחוץ שדומה לטמא מת, והוב חמור מטמאת שרץ שהוב טומאה יוצאה לו מגופו. ותוב אקשינן יש לומר שטומאת שרץ חמור שטמא אפי' אם נפל עליו השרץ באונס, מה שאין כן בוב שהוב אינו מטמא באונס, דתנן בשבעה דריסו בדרקין את חוב וכו' והם נמצא עליו אונס אינו טמא מאתה הראיה באונס.